



EDUSKUNNAN LAKIVALIOKUNNALLE

Asiantuntijalausunto HE 143/2022

JOA, AA Päivi Isomaa

Lapin oikeusaputoimisto

Pohjois-Suomen oikeusapu- ja edunvalvontapiiri

5.10.2022.

OIKEUSAPU- JA
EDUNVALVONTAPIIRIT

RÄTTSHJÄLPS- OCH
INTRESSEBEVAKNINGSDISTRIKTEN



Lähestymiskielto oikeusavustajan työssä

- Lähestymiskieltoasiana
- Yksittäisen rikosasian yhteydessä esillä
 - Asianomistajan toiveet ja odotukset, joskus epärealistisia
 - Väliaikainen lähestymiskielto: millaisen tiedon varassa annettu?
- Huoltoriitojen yhteydessä
 - Asiakkaan toiveet ja odotukset, joskus epärealistisia
 - Taustalla usein laajempi kokonaisuus, vastapuolen näkemyksen kuuleminen – kolikon kääntöpuolet usein jopa häkellyttävän erilaisia
 - Kaikki asiassa aiemmin koettu heijastuu siihen, miten kokee ja olettaa jatkossa

OIKEUSAPU- JA
EDUNVALVONTAPIIRIT

RÄTTSHJÄLPS- OCH
INTRESSEBEVAKNINGSDISTRIKTEN



Haasteita nykytilanteessa

- Pitkät käsittelyajat sekä hakemuksen käsittelyn että lähestymiskiellon rikkomista koskevien asioiden osalta
- Avustajan käyttäminen on tarpeen tehokkaan prosessin kannalta:
 - Hakijan omat puutteelliset hakemukset käräjäoikeudessa
 - Kuluriski peruuttamisessa, oikeudenkäyntimaksu, viivästymiset
 - Asiakkaan epärealistiset odotukset lähestymiskiellon saamisen ja sen toteuttamisen osalta
- Lähestymiskielto yhdistettynä huoltoriitaan tai lasten tapaamisoikeuden toteuttamiseen
 - Aiheuttaa joskus kohtuuttomia vaikeuksia, erityisesti jos hakemus on perusteeton
 - Tapaamisoikeus voi estyä ennen kuin päätös saadaan
 - Sallitun yhteydenpidon määrittely vaatii asiantuntemusta
- Avustajan käyttämisestä aiheutuvat kulut:
 - oikeusapu käytössä vain tulorajat alittavalle, oikeusturvavakuutukset eivät kata, eivät myöskään rikkomista koskevaa rikosasiaa



Ehdotettujen muutosten vaikutus

- Käsittelyn nopeuttaminen ja tehostaminen, resurssien lisääminen sekä tuomioistuimeen että avustajapuolelle
 - parantaa sekä suojaa hakevan että vastaajan asemaa
- Avustajan määrääminen valtion varoista
 - hakijan kannalta erittäin toivottu ja tarpeen
 - vastaajan kannalta saattaa johtaa kohtuuttomaan tilanteeseen
 - erityisesti perusteettomien tai perusteeltaan epäselvien hakemusten osalta
- Lähestymiskiellon valvonta
 - tarpeellinen uudistus
 - pelkkää jälkikäteistä sanktiointia tehokkaampi
 - vakavissa tilanteissa suojaa hakevan kannalta hyvä keino, konkreettinen
 - vastaajan kannalta valvonta tuottaa luotettavaa näyttöä
 - ennalta estää rikkomisia, nopeuttaa puuttumista



Ehdotettujen muutosten vaikutus

- Väliaikaisen lähestymiskiellon määrääminen
 - parantaa suojaa hakevan asemaa
 - vastaajan näkökulmasta varmistettava, että ratkaisu tehdään riittävän tiedoin
 - vastaajan näkökulma pitäisi kuulla ja huomioida sitä tarkemmin, mitä epäselvempi taustatilanne on
- Palveluihin ohjaaminen
 - Auttaa pitkäkestoisesti rauhoittamaan ja rakentamaan uudelleen
 - Moniammatillisten työryhmien tulisi tunnistaa ja huomioida vastapuolen näkemys, ettei yksipuolinen uhrin kuuleminen vääristä ja luo virheellisiä oletuksia tai odotuksia
- Maksuttomuus
 - Madaltaa kynnystä hakea ja toisaalta myös tarvittaessa perua tai sopia asia



Lopuksi

- Lähestymiskielto on selvissä tilanteissa hyvä ja kohtalaisen toimiva keino suojata rikoksen uhria tai uhan alla olevaa
- Ehdotuksen mukaisilla muutoksilla voidaan tehostaa prosessia, kiellon seuranta ja sanktioita, tällä on myös ennalta ehkäisevä vaikutus
- Viranomaisen toimintavaltuus vireille laittamisessa yhdistettynä avustajan käyttämiseen valtion varoista ohjaa lähestymiskieltoasioita oikeaan suuntaan: perustellut hakemukset etenevät oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin, jossa on asiantuntemusta huomioida vastapuolen kanta sekä tarvittavat poikkeukset erityisesti lasten tapaamisoikeuden turvaamiseksi
- Lisäresursseja tarvitaan oikeusaputoimistoissa ja oikeusavun antamisessa sekä hakijan että vastaajien oikeudellisen avun turvaamiseksi



Kiitos!

JOA, AA Päivi Isomaa
Lapin oikeusaputoimisto
Valtakatu 39 2. krs, 94100 KEMI
Sähköposti paivi.isomaa@oikeus.fi, lappi.oikapu@oikeus.fi
Puhelin 050 410 4209, 029 56 61500

OIKEUSAPU- JA
EDUNVALVONTAPIIRIT

RÄTTSHJÄLPS- OCH
INTRESSEBEVAKNINGSDISTRIKTEN